

CİLT/VOLUME:V • SAYI/ISSUE:2 • ARALIK/DECEMBER2018
ONLINE ISSN: 2529-0045 • PRINT ISSN: 2148-6743

MARMARA TÜRKİYAT ARAŞTIRMALARI DERGİSİ

MARMARA UNIVERSITY JOURNAL OF TURKOLOGY

MARMARA ÜNİVERSİTESİ YAYINEVİ

Marmara Türkiyat Araştırmaları Dergisi (MUTAD) / Marmara University Journal of Turkology (MUJOT)

6 Aylık Hakemli Akademik Dergi / Biannual Peer-Reviewed Academic Journal

Yıl / Year: Aralık / December 2018, Cilt / Volume: V, Sayı / Issue: 2

Online ISSN: 2529-0045 • Print ISSN: 2148-6743

Kuruluş Yılı / Foundation year: 2014

Marmara Üniversitesi Rektörlüğü Adına İmtiyaz Sahibi / Owner

Prof. Dr. Erol ÖZVAR (Rektör / Rector)

Derginin Sahibi / Owner of the Journal

Marmara Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Adına / On behalf of Institute of Turkic Studies of Marmara University
Prof. Dr. Okan YEŞİLOT (Enstitü Müdürü / Director of Institute)

Editör / Editor

Doç. Dr. Özlem DENİZ YILMAZ (Marmara Üniversitesi, İstanbul / Türkiye)

Editör Yardımcıları / Assistant Editors

Arş. Gör. Dursaliye ÇAĞLAR (Marmara Üniversitesi, İstanbul / Türkiye), Elif UZUNAĞAC (Marmara Üniversitesi, İstanbul / Türkiye)

Yayın Kurulu / Editorial Board

Prof. Dr. Tofiq ABDÜLHASANLI (Azerbaycan Devlet İktisat Üniversitesi, Bakü / Azerbaycan), Prof. Dr. Erhan AFYONCU (Milli Savunma Üniversitesi, İstanbul / Türkiye), Prof. Dr. Süleyman BEYOĞLU (Marmara Üniversitesi, İstanbul / Türkiye), Prof. Dr. Gülay BEZER (Marmara Üniversitesi, İstanbul / Türkiye), Prof. Dr. Yüksel ÇELİK (Marmara Üniversitesi, İstanbul / Türkiye), Prof. Dr. Sebahat DENİZ (Marmara Üniversitesi, İstanbul / Türkiye), Doç. Dr. Özlem DENİZ YILMAZ (Marmara Üniversitesi, İstanbul / Türkiye), Prof. Dr. Harun DUMAN (Marmara Üniversitesi, İstanbul / Türkiye), Prof. Dr. Vahdettin ENGİN (Marmara Üniversitesi, İstanbul / Türkiye), Prof. Dr. Nurten GÜNAL (Marmara Üniversitesi, İstanbul / Türkiye), Prof. Dr. Davut HUT (Marmara Üniversitesi, İstanbul / Türkiye), Dr. Öğr. Üyesi Mehdi GENÇELİ (Marmara Üniversitesi, İstanbul / Türkiye), Prof. Dr. Viktor G. GUZEV (Sankt-Peterburg Devlet Üniversitesi, St. Peterburg / Rusya Federasyonu), Prof. Dr. Firdetis HİSAMİTDİNOVA (Rusya Bilimler Akademisi, Ufa / Başkurdistan Cumhuriyeti / Rusya Federasyonu), Prof. Dr. Oğuz İCİMSOY (Marmara Üniversitesi, İstanbul / Türkiye), Prof. Dr. Elimhan JÜNİSBEK (Kazakistan Cumhuriyeti Eğitim ve Bilim Bakanlığı Ahmet Baytursınovlu Dil Bilimi Enstitüsü, Almatı / Kazakistan Cumhuriyeti), Prof. Dr. Yerden KAJİBEK (Kazakistan Cumhuriyeti Eğitim ve Bilim Bakanlığı Ahmet Baytursınovlu Dil Bilimi Enstitüsü, Almatı / Kazakistan Cumhuriyeti), Prof. Dr. Ahmet KANLİDERE (Marmara Üniversitesi, İstanbul / Türkiye), Doç. Dr. İlyas KEMALOĞLU (Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi, İstanbul / Türkiye), Prof. Dr. Timur KOCAOĞLU (Michigan Devlet Üniversitesi, Detroit / Amerika Birleşik Devletleri), Prof. Dr. Nizomitdin MAHMUDOV (Özbekistan Bilimler Akademisi, Taşkent / Özbekistan Cumhuriyeti), Prof. Dr. Rafael MUHAMETDİNOV (Bütün Dünya Türk Halkları Kurulu, Kazan / Tataristan Cumhuriyeti / Rusya Federasyonu), Prof. Dr. Sırtbay MUSAYEV (İ. Arabayev Kırgız Devlet Üniversitesi, Bişkek / Kırgızistan Cumhuriyeti), Prof. Dr. Osman G. ÖZGÜDENLİ (Marmara Üniversitesi, İstanbul / Türkiye), Dr. Öğr. Üyesi Göksel ÖZTÜRK (İstanbul 29 Mayıs Üniversitesi, İstanbul / Türkiye), Prof. Dr. Rûfet RÜSTEMOV (Bakü Devlet Üniversitesi, Bakü / Azerbaycan), Prof. Dr. Nesrin SARIAHMETOĞLU (Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi, İstanbul / Türkiye), Prof. Dr. Taspolot SADIKOV (K. Karasayev Bişkek Sosyal Bilimler Üniversitesi, Bişkek / Kırgızistan Cumhuriyeti), Prof. Dr. Gülşen SEYHAN ALIŞIK (Marmara Üniversitesi, İstanbul / Türkiye), Dr. Liaisan ŞAHİN (Marmara Üniversitesi, İstanbul / Türkiye), Prof. Dr. Ahmet ŞİMŞİRGİL (Marmara Üniversitesi, İstanbul / Türkiye), Prof. Dr. Hakan TAŞ (Marmara Üniversitesi, İstanbul / Türkiye), Prof. Dr. Cengiz TOMAR (Ahmet Yesevi Üniversitesi, Türkistan / Kazakistan), Prof. Dr. Abdülhamit TÜFEKÇİOĞLU (Marmara Üniversitesi, İstanbul / Türkiye)

Danışma Kurulu / Advisory Board

Prof. Dr. Hatice AYNUR (İstanbul Şehir Üniversitesi, İstanbul / Türkiye), Prof. Dr. Orhan BİLGİN (İstanbul 29 Mayıs Üniversitesi, İstanbul / Türkiye), Doç. Dr. Danuta CHMIELOWSKA (Varşova Üniversitesi, Varşova / Polonya), Prof. Dr. Evá Judit CSAKI (Pazmany Peter Catholic Üniversitesi, Budapeşte / Macaristan), Prof. Dr. İnci ENGİNÜN (Emekli Öğretim Üyesi), Prof. Dr. İsmail E. ERÜNSAL (İstanbul 29 Mayıs Üniversitesi, İstanbul / Türkiye), Prof. Dr. Semavi EYİCE (Emekli Öğretim Üyesi), Dr. Mehmet GENÇ (İstanbul Şehir Üniversitesi, İstanbul / Türkiye), Prof. Dr. Peter B. GOLDEN (Rutgers Üniversitesi, New Jersey / ABD), Prof. Dr. Sancar GULAMOV (Özbekistan Bilimler Akademisi, Taşkent / Özbekistan), Prof. Dr. Viktor G. GUZEV (Sankt-Petersburg Devlet Üniversitesi, Petersburg / Rusya Federasyonu), Prof. Dr. Emine GÜRİSOY NASKALİ (Emekli Öğretim Üyesi), Dr. Fahri HACILAR (Azerbaycan Cumhuriyeti Dışişleri Bakanlığı), Prof. Dr. Tooru HAYASHI (Tokyo Üniversitesi, Tokyo / Japonya), Prof. Dr. Darhan KIDIRALİ (Uluslararası Türk Akademisi, Astana / Kazakistan), Prof. Dr. Mücteba İLGÜREL (Emekli Öğretim Üyesi), Prof. Dr. A. Emel KEFELİ (İstanbul 29 Mayıs Üniversitesi, İstanbul / Türkiye) Prof. Dr. Kadıralı KONKOBAYEV (Kırgızistan Türkiye Manas Üniversitesi, Bişkek / Kırgızistan), Prof. Dr. Klaus RÖHRBORN (Emekli Öğretim Üyesi), Prof. Dr. István VÁSÁRY (Macar Bilimler Akademisi, Budapeşte / Macaristan), Prof. Dr. Dimitriy VASİLYEV (Rusya Bilimler Akademisi Doğu Bilimleri Enstitüsü, Moskova / Rusya Federasyonu), Prof. Dr. Elfiye YUSUPOVA (Kazan-İdil Boyu Federal Üniversitesi, Kazan, Tataristan Cumhuriyeti / Rusya Federasyonu), Prof. Dr. Mirfatih ZEKİYEV (Tataristan Bilimler Akademisi, Kazan, Tataristan Cumhuriyeti / Rusya Federasyonu)

2018 Yılı (Cilt V, Sayı 1-2) Hakemleri / 2018 Year (Volume V, Issues 1-2) Referees

Prof. Dr. Hamza AKENGİN (Marmara Üniversitesi, İstanbul / Türkiye), Prof. Dr. Hayrunnisa ALAN (İstanbul Medeniyet Üniversitesi, İstanbul / Türkiye), Doç. Dr. Latif BEYRELİ (Marmara Üniversitesi, İstanbul / Türkiye), Doç. Dr. Hayri ÇAPRAZ (Süleyman Demirel Üniversitesi, Isparta / Türkiye), Prof. Dr. İlhan ERDEM (Ankara Üniversitesi, Ankara / Türkiye), Doç. Dr. Adnan ESKİKURT (İstanbul Medeniyet Üniversitesi, İstanbul / Türkiye), Prof. Dr. Nurten GÜNAL (Marmara Üniversitesi, İstanbul / Türkiye), Prof. Dr. Davut HUT (Marmara Üniversitesi, İstanbul / Türkiye), Prof. Dr. Abdulvahap KARA (Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi, İstanbul / Türkiye), Doç. Dr. İlyas KEMALOĞLU (Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi, İstanbul / Türkiye), Prof. Dr. Murat KOÇ (Marmara Üniversitesi, İstanbul / Türkiye), Prof. Dr. Zafer ÖNLER (Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Çanakkale / Türkiye), Prof. Dr. Osman Gazi ÖZGÜDENLİ (Marmara Üniversitesi, İstanbul / Türkiye), Dr. Öğr. Üyesi Göksel ÖZTÜRK (İstanbul 29 Mayıs Üniversitesi, İstanbul / Türkiye), Prof. Dr. Fırat PURTAŞ (Gazi Üniversitesi, Ankara / Türkiye), Prof. Dr. Nesrin SARIAHMETOĞLU (Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi, İstanbul / Türkiye), Prof. Dr. Erdal ŞAHİN (Marmara Üniversitesi, İstanbul / Türkiye), Prof. Dr. Sema UĞURCAN (Marmara Üniversitesi, İstanbul / Türkiye), Prof. Dr. Aydın USTA (Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi, İstanbul / Türkiye), Doç. Dr. Mustafa UYAR (Ankara Üniversitesi, Ankara / Türkiye), Prof. Dr. Okan YEŞİLOT (Marmara Üniversitesi, İstanbul / Türkiye), Prof. Dr. Nuran YILDIRIM (Bezalel Vakıf Üniversitesi, İstanbul / Türkiye), Prof. Dr. Fahmi YILMAZ (İstanbul Medeniyet Üniversitesi, İstanbul / Türkiye), Prof. Dr. Ömer ZÜLFE (Marmara Üniversitesi, İstanbul / Türkiye), Prof. Dr. Fazıl GÖKÇEK (Ege Üniversitesi, İstanbul / Türkiye), Dr. Öğr. Üyesi Mehdi GENÇELİ (Marmara Üniversitesi, İstanbul / Türkiye), Doç. Dr. Özlem DENİZ YILMAZ (Marmara Üniversitesi, İstanbul / Türkiye), Dr. Öğretim Gör. Liaisan ŞAHİN (Marmara Üniversitesi, İstanbul / Türkiye)

İletişim Bilgileri / Contact Details

Marmara Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Müdürlüğü
/ Institute of Turkic Studies of Marmara University

Adres / Address: Göztepe Yerleşkesi, 34722, Kadıköy, İstanbul / Türkiye

Tel / Phone: +90 216 345 60 69

Faks / Fax: +90 216 336 95 91

E-Posta / E-Mail: mutad@marmara.edu.tr

Web: <http://turkiyat.marmara.edu.tr/>

<http://dergipark.gov.tr/mataad>

Marmara Üniversitesi Yayınevi / Marmara University Press

Adres / Address: Göztepe Yerleşkesi, 34722, Kadıköy, İstanbul /

Türkiye

Tel / Phone: +90 216 348 43 79

Faks / Fax: +90 216 348 43 79

E-Posta / E-Mail: yayinevi@marmara.edu.tr

MARMARA TÜRKİYAT ARAŞTIRMALARI DERGİSİ, Marmara Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü'nün hakemli akademik yayınıdır. Altı ayda bir yayınlanır. Marmara Türkiyat Araştırmaları Dergisi, ULRICH Global Serials Directory ve EBSCO uluslararası alan endeksi tarafından taranmaktadır. Dergide yayınlanan makalelerdeki görüşler yazarlarına aittir. Yayın Kurulu tarafından benimsendiği anlamına gelmez. Yayın Kurulu, yazının özünü dokunmaksızın gerekli yazım ve ifade değişikliklerini yapma hakkını saklı tutar. Dergiden yapılan alıntılarda kaynak göstermek mecburidir.

MARMARA UNIVERSITY JOURNAL OF TURKOLOGY is a peer-reviewed academic journal of Institute of Turkic Studies of Marmara University. The journal is a biannual publication. Marmara University Journal of Turkology is indexed by ULRICH Global Serials Directory and EBSCO International Index. All the views and opinions expressed in the articles are those of the authors and they do not necessarily reflect the views or opinions of the editor, the editorial board, or the publisher. The editorial board reserves the right to make necessary changes in spelling and phrase without changing content. The published contents in the articles cannot be used without being cited.

İçindekiler / Contents

ARAŞTIRMA MAKALELERİ / RESEARCH ARTICLES

- Seyyahların Gözüyle Tarku (XVII-XVIII. Yüzyıllar)
Tarkhu from the Eyes of Travelers (XVII-XVIIIth Centuries)
İsmail BÜLBÜL 143
- Türkiye-Türkmenistan Ticari İlişkileri (1992–2014)
Turkey-Turkmenistan Trade Relations (1992–2014)
Hülya KAYALI 160
- Balkan Harbi'nden Milli Mücadele'ye Mehmet Âkif'in Savaş Edebiyatı ve Propagandası
İstikametindeki Faaliyetleri
War Literature and War Propaganda Efforts of Mehmet Akif: From the Balkan War to
the Turkish National Struggle
Hasan ULUCUTSOY 200
- Osmanlı İstanbul'unda Bir Rus Misyoner Hastanesi: Pangaltı Nikolayev Hastanesi
A Russian Missionary Hospital in Istanbul: Pangaltı Nikolaev Hospital
Fatih ÜNAL 235

DERLEME MAKALESİ / REVIEW

- Bir Dil Alt Dizgesi Olarak Söz Dizimi ve Birimleri
Syntax as a Subsystem of Language and its Units
Özlem DENİZ YILMAZ 259

BELGE VE METİN NEŞRİ / PUBLICATION OF DOCUMENTS AND TEXTS

- Ненапечатанная Газетная Заметка Фуада Туктарова
Fuad Tuktarov'un Yayımlanmamış Bir Yazısı
An Unpublished Commentary by Fuad Tuktarov
Salavat İSHAKOV 270

KİTAP TANITIMI / BOOK REVIEW

Günay Karaağaç, *Dil Bilgisi ve Anlam Bilgisi Çözümlemeleri*, Akçağ Yayınları, Ankara
2015, 373 s. (ISBN: 978-605-342-229-7).

Özgür NÖMER..... 276

VEFEYAT YAZISI / OBITUARY

Prof. Dr. Fehime Hisamova Vefat Etti

Liaisın ŞAHİN..... 279

Makale Yazım Kuralları / Instructions for Authors 183

Yazarların İletişim Bilgileri / Contact Details of Authors 297

Takdim

Değerli okurlarımız, Marmara Türkiyat Araştırmaları Dergisi'nin V. Cilt, 2. Sayısı, araştırma makalesi, derleme makalesi, belge ve metin neşri, kitap tanıtımı ve vefeyat yazısı türünde yazılardan oluşmaktadır.

İsmail Bülbül'ün "Seyyahların Gözüyle Tarku (XVII-XVIII. Yüzyıllar)" adlı makalesinde Tarku'ya uğrayan veya yakınlarından geçen Osmanlı, İngiliz, Fransız, Alman ve Rus seyyahlarının gözüyle XVII ve XVIII. yüzyıllarda Tarku'da siyasal yaşam, iktisadi faaliyetler ve kentin fiziksel dokusu ele alınmaktadır. Hülya Kayalı'nın "Türkiye-Türkmenistan Ticari İlişkileri (1992-2014)" adlı çalışmasında 1992-2014 yıllarını kapsayan dönemde Türkiye ile Türkmenistan arasındaki ticari ilişkiler ürün bazına inilerek incelenmektedir. Hasan Ulucutsoy'un "Balkan Harbi'nden Millî Mücadele'ye Mehmet Âkif'in Savaş Edebiyatı ve Propagandası İstikametindeki Faaliyetleri" adlı makalesinde Mehmet Âkif'in, Osmanlı Devleti'nin son on yıllık dönemindeki savaşlar esnasında savaş propagandası ve savaş edebiyatı istikametindeki faaliyetleri ele alınmaktadır. Fatih Ünal tarafından yazılan "Osmanlı İstanbul'unda Bir Rus Misyoner Hastanesi: Pangaltı Nikolayev Hastanesi" başlıklı makalede 1875'te Nişantaşı Pangaltı'da inşa edilen ve Cumhuriyetin ilk yıllarına kadar sağlık hizmeti veren Rus Nikolayev Hastanesi ve faaliyetleri tanıtılmaktadır.

Özlem Deniz Yılmaz'ın "Bir Dil Alt Dizgesi Olarak Söz Dizimi ve Birimleri" adlı makalesinde insan zihninde yer alan bir sistem olan dilin söz dizimi alt dizgesi ve onun birimleri işlenmektedir.

Salavat İshakov tarafından kaleme alınan, belge ve metin neşri kategorisindeki "Ненапечатанная газетная заметка Фуада Туктарова" (Fuad Tuktarov'un Yayımlanmamış Bir Yazısı) adlı yazıda ise 20. yüzyılın başında etkin olan tanınmış Tatar faaliyet ve siyaset adamı Fuad Tuktarov tanıtılmakta ve onun yayımlanmamış bir yazısına yer verilmektedir.

Ayrıca dergimizin bu sayısında Özgür Nömer'in "Günay Karaağaç, *Dil Bilgisi ve Anlam Bilgisi Çözümlemeleri*, Akçağ Yayınları, Ankara 2015, 373 s. (ISBN: 978-605-342-229-7)" adlı kitap tanıtım yazısı ile Liaisan Şahin'in "Prof. Dr. Fehime Hisamova Vefat Etti (01 Aralık 1936 – 17 Eylül 2018)" başlıklı vefeyat yazısı bulunmaktadır.

Marmara Türkiyat Araştırmaları Dergisi'nde yayımlanan yazıların akademik çevreye ve Türk- lük bilimine ilgi duyan herkese yararlı olmasını dileriz. Dergimizin bu sayısına katkıda bulunan değerli akademisyenlere, makale değerlendirmelerini yapan hakemlere, yayın ve danışma kurulu üyelerine teşekkürlerimizi sunarız.

Prof. Dr. Okan YEŞİLOT